

בעיקר. וזה הגיע בגלל שהוא רצה להסתמך רק על השכל וההבנה שלו, ולא היה מוכן להסתמך על צדיק האמת משה רבנו, שאומר לו מפורש: ככה הקב"ה ציווה אף על פי שזה נגד השכל לחלוטין, זה רצון השם. אבל קרח לא מקבל את הדבר הזה, וכיוון שכן הוא נענש כל כך בעונש מיוחד שבלעה אותו האדמה.

התיקון הראשון שצריך ללמוד מהענין של קרח, זה לקבל את דברי הצדיק שהם דברי התורה – "כל אשר יאמר כי הוא זה". הרבה פעמים ב'דין תורה' רואים, שלפעמים הרב פוסק איזה פסק ואפילו שעל פי מה שלמדת אתה חושב שהדין שונה, והרבה פעמים דין תורה הוא הפוך מהשכל הפשוט, והאדם מתמרמר ומדבר סרה על הדיינים, צריך להיזהר ולהשמר מזה מאוד, כי זה העוון של קרח שלא הסכים להבין שיש דברים שאינם מובנים בשכל. אם כך כתוב בשולחן ערוך, או כך פסק הרב, נצטוונו לשמוע אפילו אם אומר לך על ימין שהוא לדעתך שמאל, צריך לעשות "ככל אשר יורוך".

ביאור הנס בענין בליעת הארץ את קרח

ג. בענין העונש של קרח ועדתו כתוב: "וְאִם פְּרִיאָה יִבְרָא ה' וּפְצָתָהּ הָאֲדָמָה אֶת פִּיהָ וּבִלְעָה אֹתָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהֶם וְגו'". (זה ממש מדהים מה שקרה היום בחניון שערי צדק, שהאדמה נפצרה ובלעה את הרכבים, וזה קרה בדיוק בשבוע פרשת קרח, הקב"ה מראה לנו גם היום איך התורה היא אמת. וברוך ה' שלא היו שום נפגעים בנפש). ומה הנס שהיה שם, הרי גם היום אנחנו רואים בולענים? אלא שמשם התפלל שתפתח האדמה, והיא נפתחה בדיוק במקום שעמדו קרח ועדתו, ובלעה דוקא אותם בדיוק. יש במדרש שני פירושים: יש מפרשים, שנפתחו בקעים באדמה בכל מקום שעמד איזה אדם מעדת קרח, או של הרכוש שלהם, וכתוב במדרש שאפילו מחט של קרח שהשאלה למישהו, נבקעה שם האדמה ובלעה אותה. והפירוש השני סובר, שהיתה רק פתיחה אחת, וכל הרכוש של קרח מכל מחנה ישראל, מתקבץ ומתגלגל עד שהוא נשאב לתוך הבולען במקום שנפתחה האדמה. וידוע שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, ושני הדברים היו.

ביאור הפסוק וכל ישראל נסו לקולם, היה צריך לומר מקולם

ד. כתוב בפסוק: "וְכָל יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר סָבִיבֵיהֶם נָסוּ לְקֹלָם בְּיַמֵּי אֶמְרֵי פֶן תִּבְלַעְנוּ הָאָרֶץ". רש"י הרגיש כאן בקושי ופירש: "בשביל הקול היוצא על בליעתו", כי היה קשה לרש"י, הרי כשאתה רוצה להגיד שברחת בגלל איזה קול מפחיד, אתה אומר: "נסתי מקולם", היה קול מבהיל ונסתי מחמת הקול. וכאן כתוב "נסו לקולם", שמשמע להיפך, שהם נסו ורצו לכיוון המקום של הקול. ולכן רש"י פירש שנסו בשביל הקול שיוצא.

אבל מה הפשט "קולם"? אם תסביר שזה היה קול פיצוץ כשהתבקעה האדמה, אם כן היה צריך להגיד "נסו לקול", בלשון יחיד, למה "נסו לקולם"? ואולי אם נאמר כמו המדרש הנ"ל, למ"ד שהיו הרבה בקיעות, אפשר ליישב שלכן כתוב "נסו לקולם" בלשון רבים. אבל באמת פשט הלשון שנסו ישראל לקול הצעקות של קרח ועדתו, וכששמעו ישראל את הקול הצעקה שלהם, הם נסו.

ליקוטי מוהר"ן בפרשה / תורה י' אות ט' ח"א

פרשת 'קרח' – תשפ"א / מפי הרה"ג אליהו עטיה שליט"א

קרח לא התבטל לצדיק האמת / פירוש הפסוק "נסו לקולם"

הסיבה שקרח ניצל בסוף / התיקון של קרח נעשה ע"י שמואל

הווידיאו של קרח ועדתו / קצת בענין גן עדן וגהינם

ניתן לקבל במייל: 6537488@gmail.com

שלוש פרשיות סמוכות בתורה בחומר חטא הלשון והמחלוקת

א. השבוע בעזרת ה' נקרא פרשת 'קרח', שהיא המשך לפרשות הקודמות שעוסקות בחטא החמור של לשון הרע. ובפרט בפרשות של במדבר בהתחלה עם מרים שדיברו במשה ונענשה בצרעת. ואז המרגלים הוציאו דיבת הארץ. ופירש"י (במדבר יג, ב) "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה, ורשעים הללו (המרגלים) ראו ולא לקחו מוסר". ועכשיו שוב בא קרח שעושה מחלוקת על משה רבנו, ומוציא עליו הוצאת שם רע, לומר שהוא עושה הכל מדעתו, ולא מדעת הקב"ה, וגם קרח ועדתו נענשו שפתחה האדמה את פיה ובלעה אותם.

קרח רוצה לקבל דוקא תורה שהוא מבין בשכלו

ב. קרח לגלג על נבואת משה בג' דברים: א. מצות ציצית (שנסמכה לפרשת קרח) ב. פרשת מזוזה. ג. פרשת צרעת. עיקר הבעיה של קרח שהוא מנסה להבין את התורה על-פי השכל שלו, הוא לא מסכים שיכול להיות בתורה משהו הרבה יותר גבוה מההשגת השכל שלו. והנקודה הזאת היתה לקרח לרועץ, כי באמת יש דברים גבוהים בתורה יותר מהשכל האנושי, כמו בענין ציצית שקרח חלק על משה בענין של "פתיל תכלת", ואומר המדרש, שקרח הליביש את 250 ראשי סנהדראות בטליתות בצבע תכלת, ובאו לפני משה, ואמרו לו: "זו צריכה ציצית או לא?" אמר להם: 'צריכה ציצית'. אמרו לו: איך יתכן, הרי טלית שכולה צמר או פשתן חוט אחד של תכלת פוטר אותה, טלית כולה של תכלת על אחת כמה וכמה. וכן לענין מזוזה שאלו את משה: בית שכולו מלא ספרי תורה האם צריך מזוזה? א"ל משה: 'צריך מזוזה'. אמרו לו: הרי אם פרשיה אחת מהתורה פוטר את כל הבית, בית שכולו ספרים כל שכן שיפטור ממזוזה. הדבר השלישי זה בענין צרעת. יש דין מיוחד בנגע הצרעת, שנגע אפילו כגריס מטמא, אבל אם פרחת הצרעת בכל הגוף – טהור. שואל קרח: 'היתכן?! אם נגע קטן כגריס זה סימן טומאה, כל הגוף צרעת כ"ש שהוא טמא? א"ל משה: 'כולו הפך לבן טהור'.

קרח מתמקד בשלוש מצוות בתורה שיש בהם פרדוקס טלית שכולה תכלת עדיין צריכה פתיל תכלת כדי להיפטר, ובית מלא ספרי תורה לא מספיק לפטור את הבית ממזוזה. ורק פרשיה קטנה של מזוזה פוטר את הבית. וכן הצרעת, כשהיא בכל הגוף כולו האדם טהור, וברגע שיראה בו בשר חי אז הוא יטמא, ואילו אדם שיש לו נגע קטן כגריס הוא כבר טמא. ולכן קרח חולק על משה, ואומר שמשם אומר הכל מעצמו ולא מפי הגבורה. אמרו חז"ל (במדבר רבה יח, ג, ומבוא בלקוטי מוהר"ן קמא תורה י' אות ט'): "קרח מין היה" – שכפר

נתבצר להם מקום גבוה בגינהם וישבו שם" (בשם גמ' סנהדרין קי.) וזכו להתחתן ואחר כך מצאצאיו יצא שמואל הנביא שאמר "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֶר".

ביצד העיז קרח שהוא פיקח להיכנס לסכנה זו להקטיר קטורת

ז. וזה הפירוש: "קרח עינו הטעתו", רש"י כותב (טו, ז) "קרח שפיקח היה מה ראה לשטות זו? – עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, בשבילו אני נמלט. וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש ... אמר, אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני, ואני אדום?!, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה. ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט, "אשר יבחר ה' הוא הקדוש", טעה ותלה בעצמו. ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה", (בשם תנחומא אות ה.). כיון שראה קרח ששמואל יוצא מזרעו, לכן הוא לא פחד לחלוק על משה רבנו. ואך שמשה אמר להם: 'דעו, שהקטורת זה דבר מאוד מסוכן, אתם מאתים חמישים איש ואצל עם ישראל יש רק כהן גדול אחד, רק אחד ימלט וכולם ימותו. ולכן כתוב: "אַתְּ מִחַתָּוֹת הַחֲטָאִים הָאֵלֶּה בְּנִפְשֹׁתֶם", (וי, ג ופירש"י: 'שנעשו פושעים בנפשותם'), כלומר הם ידעו שהם מוסרים את עצמם למיתה, יש מאתים וחמישים איש, וגם לשיטתם רק אחד יצא, וכולם ימותו. בכל אופן קרח אמר: 'אני בודאי זה שייצא, בגלל שהוא ראה את שמואל יוצא מזרעו, (ולכן בודאי אני לא אמות, כי ממני יצא שמואל שהוא שקול כמשה ואהרן). וזו היתה הטעות של קרח שלא ידע שרק בניו הן עושים תשובה, ולכן שמואל יהיה בזכות הבנים שיעשו תשובה.

החידוש והביאור של הכלי יקר בתיבות "נסו לקולם"

ח. קרח עשה את התשובה שלו שלב אחד יותר מאוחר, כשהם כבר נופלים בגנהם. ואז כתוב "נסו לקולם", אמרו: 'משה רבנו הצילנו'. בכלי יקר כתוב פירוש דומה ומאוד יפה: מה זה 'נסו לקולם'? כששמעו את הקול של קרח ועדתו שהם צועקים בתוך האדמה, אז כל ישראל רצו כדי לשמוע מה הם אומרים, מסביר הכלי יקר, שישראל התפלאו מאוד, הם היו בטוחים שקרח הוא הצדיק, ושבאמת הוא הצודק, ולא משה רבנו. כולם שוכנעו בטענות של קרח והיו בטוחים בצדקתו. ואמרו יש צדיק כזה גדול כמו קרח והוא מדבר לענין, והוא גם עשיר וככה יודע לדבר את דבריו. (כמ"ש: "... וְעֲשִׂיר עֶנְיָה עֲזוּת" – משלי יח, כג), ואז פתאום הם רואים שבאמת האדמה נפתחת מתחתם, וכמו שאמר משה, קרח ועדתו טובעים ונשקעים באדמה, והתחילו לצעוק. ואמר הכלי יקר שאז כל ישראל רצו ונסו לקולם היינו שרצו אל מקום הבליעה, כי רצו לשמוע את קול וידויים של קרח ועדתו, כדי לדעת על איזה עוון הם מתו, כי הם לא הבינו על מה קרח ועדתו נענשים, מה לא בסדר אצלם.

ואומר הכלי יקר: שזה מה שאמרו ישראל "פן תבלענו הארץ", ז"א אם לא נדע על איזה עוון הם נבלעים, אולי גם אנחנו חלילה בעוון הזה, והארץ תבלע גם אותנו. ולכן מסביר הכלי יקר, שהם נסו כדי לשמוע את הווידי של קרח ועדתו כי היה נראה להם שקרח הוא הצדיק ולא משה, ואז הם שמעו אותם אומרים: "משה אמת ותורתו

ומה צעקו קרח ועדתו? כתוב במדרש תנחומא (קרח אות ט') שהם התחילו לצעוק אל משה: "משה רבנו הצילנו" – תציל אותנו ממה ממה שאנחנו מתגלגלים ונופלים לתוך האדמה". ורואים כאן רמו שמיד איך שהתחיל העונש של קרח, הם כבר התחילה החרטה שלהם, אלא שהיה כבר מאוחר מדי כדי לתקן, (היה להם לחזור בתשובה, ולהפסיק את המחלוקת על משה רבנו מהתחלה).

הפסוקים שמהם לומדים שקרח עתיד להינצל ולחזו

ה. למה אני מקדים את כל הדברים האלה? יש חידוש מיוחד של האריז"ל (שער הפסוקים על תהלים פ' צ"ב) שהפסוק "צדיק כתמר יפריח" זה סופי תיבות 'קרח'. והרמו שסופו של קרח להינצל בסוף. ועל זה התנבאה חנה: "ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל", על קרח, שסופו לעלות מהשאול (גהינם). עוד מגלה האריז"ל פלא פלאות – שתקינות של קרח, רמוזו בנבואת בלעם, כמ"ש: "ויאמר אוי מי יחיה משמו אל", ודורש האריז"ל, משמו אל – הכוונה משמואל. יש לנו שלושה רמזים בתנ"ך בענין זה שקרח עתיד להינצל בסוף: א. מהפסוק: "צדיק כתמר יפריח" ס"ת 'קרח'. ב. חנה אומרת השם... מוריד שאול ויעל". ג. בלעם אומר "מי יחיה משמו אל". שקרח הוא עתיד להינצל ע"י שמואל הנביא שהוא מצאצאיו.

ביאור עומק הענין שקרח ינצל על ידי שמואל שתיקן את הנצח

ו. והענין הזה שקרח עתיד להינצל ע"י שמואל הוא דבר עמוק. הסברנו על פי הזוהר (בראשית דף כא:), כשהס"מ נתן מכה בירך יעקב הוא פגע בכח הנבואה שבאה מספירת הנצח, ושמואל מתקן זאת ע"י שהוא התנבא מספירת הנצח. מי נמצא בספירת הנצח? אברהם כנגד החסד, יצחק גבורה, יעקב תפארת. משה הוא בחינת 'נצח', אהרון 'הוד', יוסף 'יסוד', דוד 'מלכות'. וא"כ משה הוא נמצא ב'נצח', בנר האמצעי של המנורה, האמצעי של ה'אושפיון', ושמואל מחזיר את הנבואה של משה. נמצא, קרח הוא פגם בנבואה של משה, שאמר שמה מתנבא מדעתו. והתשובה על מעשהו שהוא צריך להתוודות ולומר: "משה אמת ותורתו אמת, והם בדאים" (בבא בתרא עד.) – ומי שעושה את התיקון הוא שמואל שבא מקרח, הוא מתקן את הנבואה שהיא ב'נצח' כמ"ש: "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֶר" (שמואל א' טו, כט) ומה שאמר קרח שמה מתנבא מדעתו, זה שקר, כי משה הוא ספירת הנצח, ושמואל מתקן את זה ואומר: "וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֶר", וע"י זה הוא תיקן את קרח.

וסיום התיקון של קרח, יש לנו קבלה שנעשה ע"י רבנו. רבנו מגלה לנו בליקוטי מוהר"ן (תורה י"ח"א אות ט') שע"י מרדכי ואסתר התחיל איזה תיקון לקרח. אך התיקון לקרח נעשה ע"י רבינו בפורים בזלטילפליא (וכן מפורש בחיי מוהר"ן אות צ'), להכין אותו לעתיד לבוא לבחינה של "צדיק כתמר יפריח" (ס"ת 'קרח'). [בספרי זיאמר אליהו (פורים דרשה ט') כתבנו באריכות להסביר את דברי החיי מוהר"ן.]

עכ"פ רואים של'קרח' יש לו תיקון בסוף ואיפה התיקון התחיל? ע"י הבנים שלו. כתוב: (במדבר כו, יא) "וּבְנֵי קֶרַח לֹא מָתוּ". רש"י אומר: הם היו בעצה תחילה. ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך

קטרגה ואמרה: 'אי אפשר לשני מלכים בכתר אחד'. ולמה זה נקרא קטרוג? התשובה: כי אם הקב"ה ברא שני מלכים בכתר אחד, זה אומר שאפשר שיהיו שני מלכים בכתר אחד, ואיך הלבנה אומרת שאי אפשר, היא מקטרגת על מעשה ה' ועל הבריאה, לכן זה נקרא 'קטרוג הלבנה'. וזה החטא הראשון שהיה עוד לפני חטא אדם הראשון בעין הדעת. וקטרוג הלבנה הוא זה שנתקן מקום לחטא של אדם הראשון בעין הדעת. כי זה שהלבנה קטרגה על מעשה הקב"ה, אז כבר נהיה רושם של חטא בעולם, עוד קודם בריאת העולם. וזה המקום הראשון שיש בבריאה בחינת של רע.

אלא שגם זה נעשה מאת השם, ולכן הלבנה אומרת לקב"ה: "לפי שאמרתי לפניך דבר הגון, אתה ממעיטני? ובסוף הקב"ה קיבל את תשובת הלבנה, ואומר: "הביאו עליי כפרה שמיעטתי את הלבנה". מה עומק בדבר הזה? כתוב בגמרא (סוכה נב): "אמרי בי רב: ארבעה מתחרט עליהן הקדוש ברוך הוא שבראם, ואלו הן: גלות, כשדים, וישמעאלים, ויצר הרע. מה הסיבה? על היצה"ר כתוב: שהקב"ה אומר (מיכה ד, ו): "וַיִּצְרֵם הַרְעִיתִי", שברא יצה"ר מאוד חזק, וקשה להתגבר עליו כמובא בגמ' בקידושין (דף ל): שאלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, בלי עזרה מה' ית' אי אפשר לנצח את היצר הרע שלנו.

מדוע הקב"ה מתחרט על בריאת יצר הרע, ומה התועלת לנו בזה

יב. וקשה, למה הקב"ה מתחרט על היצה"ר, הרי הוא ברא אותו בשביל הבחירה, ובכלל איך שייך חרטה אצל הקב"ה, שהוא יודע עתידות? התשובה: הקב"ה אומר שהוא מתחרט על בריאת היצר הרע, כדי שיהיה לנו כוח להיתפס בתשובה של הקב"ה, כי אם הקב"ה מתחרט על זה שהוא ברא את היצר הרע, אז גם אנחנו יכולים להתחרט על העוונות שלנו. זה לא שהקב"ה מתחרט ממש, אלא שהוא מגלה הענין הזה שלו בדרך חרטה' כביכול, כדי שגם אנחנו נוכל להתחרט על עוונות שלנו. כי אם לא איך אפשר להתחרט על עוונות, כלומר מה זה יעזור, ניתן דוגמא לדבר, אם בטעות אדם שבר איזה כלי חשוב ויקר, הוא מאוד מתחרט, אבל אין מה לעשות, כל החרטות וכל הבכיות לא יעזרו מאומה, מה שנשבר נשבר. וא"כ איך כאן יש את ענין 'התשובה', והביאור הוא: שהחידוש בתשובה שאנחנו נכנסים תוך החרטה כביכול של הקב"ה, והקב"ה הוא מעל הטבע והזמן, ובאופן פלאי גם אנחנו שמתקשרים עם החרטה הזו שלו ית', יכולים להתחרט על עוונותינו וזה מועיל לנו באופן על טבעי ולא הגיוני.

אך אומר רבנו שכל דבר צריך את זמן המסוגל לאותו דבר, והזמן הכי מסוגל לתשובה זה ראש חודש. ולמה? כי בראש חודש גם הקב"ה התחרט על זה שמיעט את הלבנה. וכך הכל מתקשר, בקטרוג הלבנה התחיל הנקודה של הרע בעולם, שהלבנה מקטרגת על מעשה הקב"ה.

ברוב מערכות השמש שבגלקסיות יש שתי שמשות יחד

יג. הלבנה נענשה להתמעט כי בתחילה היא היתה גדולה כמו השמש. יש דבר מעניין מאוד שגילו היום, שברוב הגלקסיות רואים

אמת, והם בדאים". ויוצא אם כן, שהפעם הראשונה שהם אמרו: 'משה אמת ותורתו אמת, והם בדאים', זה כבר היה משעת הבליעה, ובני ישראל נסו לקולם, אומר ה'כלי יקר', כדי לשמוע את הווידי שלהם, לדעת על מה נבלעו, והבינו שקרח הוציא לעז על נבואתו של משה רבנו, שהיא מדעתו ולכן נענש.

וזכינו להיות בציון של הכלי יקר בפראג, ובאותה תקופה למדנו כל יום בספר שלו כלי יקר על התורה, זה פירוש מאוד יפה. יש שני 'כלי יקר', יש 'כלי יקר' של הרב לניאדו הספרדי שקוראים לו 'בעל הכלים', שהוא פירש כמה פירושים על התנ"ך. ויש את פירוש הכלי יקר שנדפס ב'מקראות גדולות', זה ה'כלי יקר' האשכנזי רבי שלמה אפרים מלונטשין שחי לפני ארבע מאות שנה קצת לפני המהר"ל מפראג, והוא יש לו תמיד פירושים מאוד מתוקים. וכן הפירוש שלו שלמדנו עכשיו בפסוק "נסו לקולם" – הוא מאוד מתוק ויפה.

ביאור המעשה של רבה בר בר חנה שראה את בלועי קרח

ט. רבנו בלקוטי מוהר"ן (תורה י' אות ט') מסביר את הסוד והפנימיות במעשה של רבה בר בר חנה שראה את בלועי קרח, בגמרא (בבא בתרא ע"ד ע"א), וז"ל רבינו: וְזֶה פִּירוּשׁ: אָמַר רַבִּי בַר בַּר חֲנָה: אָמַר לִי הָהוּא טִיבָא (ישמעאלי): 'תָּא וְאֲחֵי לָךְ בְּלוּעֵי דְקַרְח'. (בא ואראה לך את המקום שבו נבלעו קרח ועדתו). כל הזמן אי אפשר לראות את בלועי קרח, כי הם נמצאים עמוק בגהינום. כל הזמן הם בגיהנם, אבל יש זמן פעם אחת כל ראש חודש, שהגהנום מחזירה אותם לאותו מקום שהם נבלעו ואז יש אפשרות לראות אותם. כי ראש חודש זה זמן של תשובה, כמו שרבנו מאריך בהמשך ומגלה את הסוד הגדול שעיקר הזמן של תשובה הוא דווקא בראש חודש. ובליקוטי מוהר"ן תורה א' (ח"ב, אות י"ד) רבנו אומר עוד יותר, מה שראש השנה הוא יום של תשובה, מכיון שזה החג היחידי שחל בראש חודש, ולכן העיקר הזמן של תשובה זה בראש חודש. וכיוון שקרח ועדתו בשעת בליעתם באדמה עשו תשובה, ובזכות זה נתנו להם שכר, שבראש חודש יש להם מנוחה מהגהינם, והיא מחזירה אותם למקום שהם נבלעו.

ראש חודש הוא זמן של תשובה

י. מדוע ראש חודש זה זמן של תשובה? השבוע בעו"ה יהיה ראש חודש תמוז יומיים, 'תמוז' – זה ר"ת: ז'מני ת'שובה מ'משמשין ו'באים. כי הענין זה שמתחילים את התשובה כבר בראש חודש תמוז, ואחר כך יש ר"ח 'אב' שזה ר"ת: 'אלול בא', ואז מגיע 'אלול' שזה א"ני ל'דודי ו'דודי ל'י, וכבר מגיע ימים נוראים. בהרבה מקומות נוהגים לעשות יום כיפור קטן בראש חודש, ומרבים בתשובה, כי ראש חודש הוא זמן שמסוגל מאוד לקבל את התשובה. מה הסיבה לכך? בשעיר ראש חודש כתוב: "שעיר עזים אחד לחטאת לה". בכל השעירים לא כתוב "חטאת לה", אלא רק: "שעיר עזים אחד אחד לחטאת". דורשת הגמרא (שבועות ט. וחולין ס:) אמר הקב"ה: "הביאו עליי כפרה שמיעטתי את הלבנה".

מקטרוג הלבנה על מעשה ה' נעשה כח הרע להחטיא את האדם

יא. וביאור הענין בעומק, כל מה ששייך חטאים ועבירות, היינו הכח של הסטרא אחרא להחטיא את האדם, הכל מתחיל ממה שהלבנה

צריך להרגיש מעין תענוג גן עדן כבר בעולם הזה

טו. והמשך הגמ': "ואזלי ונחזאי תרי בְּזַעֵי דְהוּי נְפִיק מְנִיְהוּ קְטָרָא" – ראיתי שני פתחים שיוצא מהם עשן. ורבנו יסביר מה הסוד של שני הפתחים האלו. יש לשאול, הרי בר"ח קרח ועדתו עולים מהגהנם לארץ למקום בו נבלעו, אז למה יוצא משם עשן? התשובה שאם תיקח גיחל שרוף ממדורה, גם במקום אחר הוא ימשיך לעשן. כך קרח ועדתו, גם שאתה מוציא אותם מגהינם, עדיין יוצא עשן.

ופה אני רוצה להדגיש את הנקודה שדיברתי במוציא שבת על מה שרבנו אומר בתורה קצ"א, שהענין של גן עדן זה תענוג שמגיע בלב של האדם. והוא מסביר שעיקר הנקודה של גן עדן זה מה שאדם משיג אלוקות ורואה אלוקות במוחו ובלבו. וזה התענוג שמראים על הקב"ה באצבע (תענית לא). מי שנמצא בתוך התורה ובתוך המצוות ונהנה בעולם הזה תענוג רוחני מעבודת השם, הוא כבר מתחיל להרגיש מעין גן עדן שיהיה לו לעתיד לבוא כבר בעולם הזה. מי שיש לו הנאה מהתענוג של קדושת שבת, הוא יכול להרגיש מעין עולם הבא. מובא בגמ' (ברכות נ"ז ע"ב) ששבת היא אחת משישים בעולם הבא. אז מי שאומר: אני לא כל כך מרגיש תענוג בלימוד תורה, ותענוג בשבת, שידע שזה סכנה, כי אם אתה לא מרגיש שום תענוג כאן, איך תרגיש את התענוג שם? הענין של תענוג מהתורה מהמצוות מהשגות אלוקות הוא למשל פי מיליארד ממה שיש כאן. אבל מה ניתן להכפיל? הרי אחד כפול מיליארד שווה מיליארד. אבל אפס כפול מיליארד שווה אפס. לכן אם בעולם הזה יש לך אפס תענוג ברוחניות אז יעשה לך פי מיליארד בעולם הבא. וישאר לך אפס. כי לא יהיה כלום, ולכן אדם צריך מאוד לחפש ליהנות מהתורה ומהמצוות שלו, מהטלית, והתפילין, ומהשבת הקדושה, כי אם אתה נהנה פה הנאה מרוחניות, יש לך סיכוי להכפיל את זה לאין סוף הנאה בעולם הבא.

כל העבודה שלנו בעולם הזה ע"י תורה ומצוות, זה רק להכשיר את עצמנו ליהנות מתענוגים רוחניים. מה שהתורה מאוד ממעיטה לנו את תענוגי עולם הזה, בגלל שאם אתה שקוע בהנאות העולם הזה, זה מפריע לך ליהנות מתענוג רוחני, כי אדם הוא מאוד מגושם בגשמיות, והוא לא יכול להרגיש הנאות רוחניות. למשל פועל בנין שהוא עובד עבודות מגושמות, אם תגיד לו עכשיו שיעשה איזה מלאכה עדינה, הוא לא מסוגל, כי הוא רגיל לעבודה מגושמת. אותו דבר גם ברוחניות, אם אתה רגיל ליהנות רק מגלידה, ומסטייק בשר, ומעוגות, אלו ההנאות שלך, אז אין לך את החושים להרגיש תענוגים רוחניים, באה התורה ואומרת לך, בוא נרגיל אותך קצת להרגיש תענוגים רוחניים. ולכן היא אסרה עלינו את המאכלות האסורות, שהן תענוגים גשמיים, שלוקחים לאדם את הרגש לחוש תענוג רוחני.

צריך להרגיל את עצמו כבר כאן לחיות כמו בעולם הבא

טז. רבינו אומר בשיחות הר"ן (שיחה צ"ז) רָאוּי לְאָדָם לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְהִיטֵב בְּעוֹלָם הַבָּא, דְּהֵינּוּ לְהִיטֵב מִפְּרֵשׁ מִתְאַוּת כְּמוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא שְׂאִין בּוֹ לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׂתֵיָה וְשׁוּם תְּאַוּהּ מִתְאַוּת הַבְּהִמִיּוֹת

שתי שמשות או אפילו שלוש וארבע, וסביבם יש מספר גדול של כוכבי לכת. ואילו אחת ממערכות השמש הבודדות שיש לה רק שמש אחת ולא שתיים, זה המערכת השמש שלנו. ובאמת גם במערכת שלנו היו בתחילה שתי שמשות שוות, אחת נקראת שמש ואחת ירח, רק הקב"ה מיעט את הירח, הירח שהיה גדול כמו שמש התקטן להיות הירח של כדור הארץ. ולעתיד לבוא הכל יתקון כמו שכתוב: "ויהיה אור הלבנה כאור החמה" – כפשוטו שהלבנה תחזור ותגדל להיות כמו שהיתה, "אין חדש תחת השמש" להיות משהו שונה מששת ימי בראשית, אלא יחזור להיות כמו שהיה קודם מיעוט הלבנה. שוב, הקב"ה כביכול מתחרט על הנקודה הזאת של מיעוט הלבנה, ואנחנו בראש חודש נכנסים בכוח של התשובה שלו, וגם אנחנו יכולים לעשות תשובה, זה סוד גדול שרבינו מגלה אותו.

קרח - ירח, חילופי האותיות של אי"ק בכ"ר

יד. הסיפור של קרח זה שהוא לא ירח'. הרי קרח וירח זה כמעט אותו דבר (וההבדל רק בין י"ל-ק'), לפי החילוף של אי"ק בכ"ר. [יש כמה סוגים של חילופי אותיות, יש את החילוף א"ת ב"ש, יש חילוף שנקרא: א"ל ב"ם ג"ן ד"ס וכו', שמשתמש בו האר"י ז"ל, ויש חילוף של א"ט ב"ח וכו', והחילופים האלו משתמשים בהם הרבה בקבלה]. ויש עוד חילוף שנקרא אי"ק בכ"ר זה הסוד של המספר קטן. שאל"ף מתחלפת ב"י ובק' (שזה אחדות, עשרות ומאות), בכ"ר – ב' מתחלפת בכ' ובאות ר'. וכן אח"כ ג"ש, דמ"ת. ואחרי התי"ו, זה נקרא כה"ן. ה' עם מתחלפת עם נו"ן ו-ך' סופית. שהן אותיות מנצפ"ך שבאות אחרי האות תי"ו. האות ך' זה 500, ה-ס' היא 600, וה-ן' היא 700, וה-ף' 800, וה-ץ' 900. יוצא שישנן ז"ך (27) אותיות המחולקות ל- שלוש קבוצות. תשע אותיות של אחדות (א-ט), ותשע אותיות של עשרות (י-צ), ותשע אותיות של מאות שהם ק-ר-ש-ת-ך-ס-ן-ף-ץ'. ויש פה גם את האות העשרים ושמונה, בבחינת כ"ח אתוון דעובדא דבראשית (עשרים ושמונה אותיות שבהם נקרא העולם), והיא ה'אָלְף', כי האות אל"ף נהפכת להיות אָלְף (1000).

ועתה לפי החילוף – אי"ק בכ"ר, אז הקו"ף של 'קרח' מתחלף להיות י', ולכן ירח (ראש חודש) זה התיקון של קרח. וכמו שרבנו מסביר שהזמן של התשובה העיקרי הוא בראש חודש. קרח היה בעל גאווה מאוד גדולה, ולכן קרח זה בק', וק' זו אות גבוהה שיש לה גאווה, ק' = מאה, ומאה זה תמיד מספר שמראה על שלמות, לעומת זאת יו"ד היא הקטנה, (אפי' שאנשים רגילים לומר יאתה עשר' כביטוי של מושלם, והרמז: אתה יכול להיות עשר ומושלם אבל תהיה רק עשר, אבל מאה זה כבר גאווה) אם המורה רוצה לתת לתלמיד שלו ציון טוב, שיינתן לו עשר, אבל כשנותנים מאה, זה כבר יותר חשש מהגאווה, עשר מראה שאף שאתה מושלם, אתה עדיין מחזיק את עצמך קטן כמו אות י' קטנה, אבל מאה שהוא אות ק' הוא כבר גאווה.

א"כ הק' של קרח היא הגאווה שלו, והתיקון שלו כמו הלבנה, להקטין את עצמו ולהודות במנהיגות ונבואת משה. ואם כן ה-י' קשור בבחינת ירח, וזה התיקון שלו, כי ירח כאמור מרמז על התשובה, ומיעוט הלבנה זה היה בחינה של התשובה.

התורה בבחינת "הלאו כה דברי פֶּאֶשׁ נֶאֱמַר ה'". ולפעמים זה שלידך שהוא לא במדרגה הזאת, הוא נכוה מהחופה שלך.

זו אותה האש שנמצאת גם בגן עדן וגם אותה האש בגהינום, הראש של השמש, של בהירות סודות התורה ודעת אלוקים. וכעת נבאר מה סוד אש הגהנום זה לא כמו שציירו לנו כשהיינו ילדים שיש שם תנורים וכבשנים לשרוף את הרשעים, אלא שהאש הזו היא אש התורה. והצדיקים נהנים בה, והרשעים נדונים באש הזאת. וזה האש של השמש, (כידוע השמש כדור אש של לבה), וזוהי גם כן אש התורה.

ולכן גם קרח, שביארנו ע"פ הגמ' הנ"ל שהוא כל כך גיחל שרוף (ראה בסמוך), בגלל שהוא נשרף מהתורה שהוא כפר בה. והתיקון שלהם שהם עתה מודים בתורה ובנבואת משה. וזה התשובה שלו לבסוף כשתתקבל התשובה הזאת, אז הוא בעצמו יכנס לגן עדן עם אותה האש ויתחיל ליהנות ולהתענג ממנה.

המשך ביאור המעשה של רבה בר בר חנה ובלושי קרח

יח. ממשיכה הגמרא: "שֶׁקֶל גִּבְבָּא דְעַמְרָא וּמְשִׁינָה בְּמִיָּא, וְאַנְחָה פְּרִישָׁה דְרַמְחָה וְעִילָה הֶתֶם, וְכִי אִפִּיק, הוּי אַחְרָךְ אַחְרוּבִי". מה עשה ה'טיעא' כדי להראות לרבה בר בר חנה, את העצומה של האש של הגהנום? לקח גיות צמר ושרה אותה במים, ותלה אותה בראש הרומח, והכניס את הרומח בתוך הבקע של הבור שיצא משם עשן, וכשהוא הוציא את הגיוה, היה היתה שרופה רק בגלל שהוא עמד ליד קרח שהתגלגל לשם. ופה רואים מה עמוק עונש הגיהנם, שגם אחרי שהוציאו את קרח מהגהנום עדיין הוא בוער מהאש.

לא מספיק לומר משה אמת, צריך גם לומר שהם שקרנים

יט. וממשיכה הגמרא: "אָמַר לִי: אֲצִית! מַה שְׁמַעִית? (שים את האוזן שלך, ותשמע מה שאומרים שם) וְשָׁמַעַת דְּהוּי אֲמַרְיָן: מִשָּׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת – וְהוּן בְּדַאֲרִין". כלומר שלא מספיק לומר רק: 'משה אמת ותורתו אמת'. אלא צריך להגיד גם "והוּן בדאין" (שקרנים). כלומר לא מספיק לומר שמה אמת, אלא צריך לומר שגם הם בדאים, והטעם לזה. כי הרבה פעמים אדם מודה שהתורה אמת, אבל אומר שגם מה שאני אומר, גם זה אמת ונכון גם לי יש דעת וכו'. אם אתה אומר שיש עוד משהו חוץ מהתורה ומהצדיקים, וממשה רבנו, לא עשית שום תשובה, ורק אם אתה אומר "משה אמת ותורתו אמת, והם (קרח ועדתו) בדאים", רק אז זה נחשב לתשובה. פרעה אמר: "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים". יש חידוש יפה שפרעה אמר: "השם הצדיק ואני" (שמכליל עצמו עם ה' במילה צדיק) ורק: "ועמי הרשעים", וזה בעיה, הרבה אנשים אומרים שה' צדיק, אבל הם אומרים ואני.... וזה מה שכתוב "משה אמת ותורתו אמת, והם (קרח ועדתו) בדאים. לא מספיק להודות בנבואת משה, צריך גם להכחיש את עצמך.

ביאור הסימן של כ"ט י"ב תשצ"ג

כ. "אָמַר לִי: כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹמָא מְהֵרָא לְהוּ גִיְהֵנָם לְהֶכָא, כְּבִשְׂרָ בְּקַלְחָת, וְאֲמַרִי הֵבִי מִשָּׁה אָמַת וְכוּ". ורשב"ם פירש ברוח קדשו: 'כָּל תְּלָתִין יוֹמִין: "כָּל רֹאשׁ חֹדֶשׁ". זה לא כתוב בשום מקום זה הרוח הקודש של רשב"ם, שגילה את הסוד שכל שלושים יום זה

הפלות ונפסדות של העולם הזה. וכמו שאנו רואים החולה, מחמת שהוא סמוך קצת לעולם הבא, על בן הוא מואס באכילה ושתיה ומשגל ואין לו שום תאוה, אדרבא כל התאוות קצים ומאוסים עליו, מחמת שהוא סמוך לעולם הבא שאין בו אכילה ושתיה וכו'. בן יש לאדם להרגיל עצמו בעודו בחיים חיותו ובבריאותו, שיהיה יכול להתנהג בלא תאוות כמו בעולם הבא, עכ"ל.

מה זה הסוד בזה? למה רבנו אומר שצריך אדם להרגיל את עצמו לחיות את העולם הבא בעולם הזה? התשובה: כי צריך כבר בעולם הזה להתחיל לפתח חוש של תענוג של עולם הבא. ולכן אנחנו מאוד משתדלים כל הזמן לחפש את המתקנות שבתורה ואת התענוג הרוחני שבה, כי אם יהיה לך אפי' גן עדן קטן כאן בעוה"ז, מהליקוטי מוהר"ן, או מהחידוש בגמרא, אז בעוה"ב יהיה לך פי מיליארדי מיליארד. ולכן מאוד חשוב ליהנות מהתורה. ה'אבני נזר' (בהקדמה) מבאר שענין של לשמה הוא ליהנות מהתלמוד תורה ומהמצוות. כי אם אתה לא נהנה מהתורה, אז לא יהיה אפשר לתת לך בכלל שכר על לימוד תורה. כי השכר של לימוד תורה הוא בעמקם יותר, אבל אם אתה לא נהנה מזה, איך תהנה מהשכר הזה גם שם בעולם הבא.

מה היא אש הגיהנם, ובפרט הגיהנם לעתיד לבוא

יז. ועוד יותר מי שסובל מלימוד תורה, בגלל המגושמות שלו, זה עצמו יהיה הגיהנום שלו לעתיד לבוא, שהוא לא יוכל לסבול את התענוגים הרוחניים האלה, וגם שהוא לא יבין את מה שמדברים בתורה שם בשמים, וזה סבל עצום שנמשך לנצח. וזה הבחינה של אש הגהנום, שכתוב שיש שמה אש, וקשה הרי ברור שנשמה לא נשרפת באש גשמית, אלא מדובר באש רוחנית, כי התורה בעצמה היא אש, שנאמר (ירמיה כג, כט): "הלאו כה דברי פֶּאֶשׁ נֶאֱמַר ה'". כתוב (מלאכי ג, יט) "כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתוּר וְהָיוּ כָּל יָדַיִם וְכָל עֵשֶׂה רְשָׁעָה קָשׁ וְלֹהֵט אֶתֶם וְגו'", מה זה הגיהנם הזה? מסבירה הגמרא (עבודה זרה סוף דף ג:) על הפסוק הבא (שם, כ) "וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמֵי שָׁמַשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ" שאין גהנום לעתיד לבוא אלא שהקב"ה מוציא חמה מנרתיקה, ובאותה השמש עצמה, הצדיקים מתעדנים בה, והרשעים נידונים בה.

והכוונה בפנימיות: שמש – פירושו גילוי סודות ובהירות התורה. כמו שאומרים: 'הדבר ברור כשמש', כך לעתיד לבוא יהיה בהירות של סודות התורה ודעת אלוקים, כמו השמש, וזוהי השמש שלעתיד לבוא שתצא מנרתיקה, היינו שיהיה גילוי סודות עצום בגילוי של אור אין סופי. ה'שמש' המרפאת שנזכר כאן, היא התורה בעצמה, כמובא בפרקי אבות (פ"ו מ"ז) "גְדוּלָה תוֹרָה שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לְעַשְׂיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֵאמַר (משלי ד'), "כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וְלִכְל בְּשָׂרוֹ מִרְפָּא", וְאֹמַר (שם ג), "רַפְּאוֹת תְּהִי לְשָׂרְךָ וְשָׁקוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ" – כי התורה בעצמה היא הרפואה של השמש, ולכן הצדיקים מתעדנים בה מהאש של התורה, והרשעים נידונים בה. ועל זאת האש כתוב בגמרא (בבא בתרא עה:) "כל צדיק וצדיק נכוה מחופתו של חברו" כי הצדיקים הם בוערים שם באש קודש של

חודש מלא וחודש חסר

כב. הנקודה הזאת של כ"ט י"ב ותשצ"ג חלקים, זה מה שגורם שיש לנו בלוח שנה העברי חודש אחד חסר, וחודש אחד מלא. למשל השבוע ראש חודש תמוז הוא יומים, בגלל שסיון הוא חודש מלא. והסיבה שהחודש הוא מלא, כי גם יום השלושים הוא ראש חודש אנחנו לא עושים את א' ביום שלושים עצמו, אלא רק למחרת, בגלל שההבדל הוא 29.5 יום, לכן בכל חודשיים זה מתאזן, עם התוספת של י"ב שעות ו-40 דקות, ולכן לאחר חודשיים יש לנו יום שלם נוסף, ולכן חודש אחד מלא וחודש אחד חסר. וזה גם הסיבה שיש פעם בשלוש או ארבע שנים חשוך וכסליו וטבת מלאים ברצף כדי להשלים את 40 דקות, גם בשנה מעוברת משלימים קצת.

גיהנם של חרטה כל ראש חודש

כג. "כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹמָא מְהַדְרָא לְהוּ גִיְהֵנָם לְהַבְשָׁר בְּקִלְחָתָא, וְאַמְרֵי הָבִי: מִשָּׁה וְתוֹרָתָא אֲמַת וְהֵן בְּדִאִין". מבאר רבנו בהמשך התורה, שהם לא זוכים להגיד את זה בתוך הגהינם. כי בגהינם אין מקום לחרטה, כמו שכתוב "ראיתי את דמעת עשוקים ואין להם מנחם", הרשעים בגהינם הם בוכים שם ומתחרטים על החטאים שעשו. אבל אומרים להם: עכשיו כבר אי אפשר להתחרט. אבל כמו שאמרנו, קרח ועדתו מיד בשעת הבליעה שלהם הם צעקו: "משה רבנו הצילנו", או לפי הכלי יקר שכבר אז הם צעקו: "משה אמת ותורתו אמת", לכן הם זוכים לצאת מהגהינם פעם אחת בחודש, ביום ראש חודש, שהוא יום של תשובה.

ואומר רבנו כאן, שעיקר הגהינם שלהם – הוא החרטה בעצמה. רבנו מגלה (סוף את ט), שיש גהינם שנקרא 'גהינם של חרטה'. לפעמים קורה שאדם הוא מאוד מתחרט על מעשיו. למשל אדם שהפסיד באיזו עסקה. אבל לפעמים הסבל היותר גדול מההפסד של הכסף, זה החרטה. הוא מתחרט: 'למה הכנסתי את עצמי לדבר הזה, למה עשיתי את השטות הזאת?... ובפרט כשלפני כן באו והזהירו אותו אנשים שלא כדאי לו להיכנס לעסקה הזו, והוא לא שמע. החרטה הזאת בוערת בו ועושה לו יותר צער אפילו מההפסד, מכיון שהצער של החרטה הוא כל כך גדול. ולפי"א אם אדם חלילה מפסיד את הזמן של התשובה בעולם הזה, אז אפילו שהוא עשה תשובה על פתחו של גהנום, זה יועיל לו רק לזכות כמו קרח ועדתו, שפעם בחודש לא יהיה לו את הגהינם החמור, יהיה לו גהינם של חרטה.

למדנו היום מוסר על עומק הדין, וכל מה שהסברנו את דברי הגמרא זה כדי להבין את עומק כדין. גם הבנו קצת את הענין של מה זה גיהנום ומה זה גן עדן, ולמדנו שע"י שנהנה הנאות רוחניות כאן בעולם הזה, אז יהיה לנו בעו"ה פי מיליארדי מיליארדים בעולם הבא. ולכן אנחנו חייבים שתהיה לנו לפחות קצת הנאה רוחנית מלימוד תורה וקיום מצוות, כדי שבעולם הבא יהיה לקב"ה מה להכפיל ולתת לנו שכר עצום אפילו על מעט הנאה רוחנית שהיתה לנו בעבודת השם שלנו, השם יזכנו אמן.

שבת שלום ומבורך עריכה: ליאור גבע

קורה דקא בראש חודש. הייתי חושב 'כל שלושים יום' כפשוטו אחת לשלושים יום, ולא ראש חודש, שהרי ראש חודש מגיע כל 29 וחצי יום. וזה הסימן כ"ט י"ב תשצ"ג.

מה הפירוש של הסימן זה? כ"ט – זה 29 יום. י"ב – זה 12 שעות. תשצ"ג – זה 793 חלקים. למשל היום אנחנו רגילים שיש 60 דקות בשעה, ויש 60 שניות בדקה. וא"כ יש 3600 שניות בשעה. פעם לא היה להם כלי מדידה, אז הם לא חילקו את זה כמו שהיום. אלא חיפשו מספר שמתחלק לכל המספרים חוץ מ-7, ויצא המספר 1080. ולקחו את השעה וחילקו אותה ל-1080 חלקים, כך מסביר הרמב"ם בהלכות ראש חודש. אבל באמת יש בזה גם כוונה פנימי של מספר צירופי הוי"ה שיש בשעה, כמו שגילה האריז"ל. כל פעם בהכרות ר"ח בבית הכנסת המולד יהיה בשעה... וכך וכך חלקים. ולפי החישוב כל חלק הוא שלוש שניות ושליש בדיוק, ויוצא ששלוש חלקים זה 10 שניות. והחשבון הוא, תחלק 1080 לשלוש יצא לך 360 בדיוק, ובשעה יש 360 פעמים 10 שניות בדיוק. והפירוש תשצ"ג חלקים, הוא 793 חלקים מתוך 1080, שזה בערך ארבעים דקות.

כיצד עושים את חשבון המולדות, וכיצד את ספירת הווסתות

כא. כמה הזמן האמיתי בין מולד למולד? למשל אם החודש המולד היה בשעה 14:00 בצהריים, אז המולד הבא יהיה עוד כ"ט יום ו-י"ב שעות ו-ארבעים דקות. ז"א, כשרוצים לספור 29 יום, אז יש כלל מאוד חשוב (גם לכל הענין של הספירה של ווסת נידה) שאומר: כ"ט יום זה ארבעה שבועות ועוד יום. ז"א אם היום יום שני עוד 29 היום זה יהיה גם כן ביום שני, ארבע שבועות זה 28 יום, והיום ה-29 זה היום הזה. ואם אני רוצה לספור 29 יום חוץ מיום שני, אז זה יצא ביום שלישי עוד ארבע שבועות.

זה ההבדל בין ווסתות לבין כאן, בווסתות תמיד סופרים גם את היום הראשון של הראיה שלה. ולמשל אשה שהווסת הקודם שלה היה לפני ל' יום, אז היא סופרת כ"ט יום, ומחשיבה גם את היום שהיא קיבלה וסופרת אותו. ותוסיף על היום ארבע שבועות, ויום למחרת זה כ"ט, ויום שלושים מוסיפים עוד יום. ולכן אם ראתה ביום שני 29 יום מהיום עם ספירת אותו היום זה יהיה ביום שני בעוד ארבע שבועות, ושלושים יום יהיה למחרת ביום שלישי, וכך זה מאוד קל לספור ולא מתבלבלים עם הסימן הזה.

אבל לגבי ראש חודש לא סופרים את היום הזה עצמו, בספירה של כ"ט יום וחצי. ולכן אם המולד היה ביום שני בשעה 14:00, אז כ"ט יום בדיוק זה יום שלישי (בעוד חודש) בשעה 14:00, ותוסיף עוד י"ב שעות ו-40 דקות. ואז המולד יצא בחודש הבא בליל רביעי בשעה 02:40 בלילה. (שזה שתיים וארבעים בלילה של ליל רביעי). אם אתה יודע מולד אחד, אתה יכול לדעת את כל המולדות של כל החודשים, רק צריך להכפיל כל הזמן את החשבון של כ"ט י"ב תשצ"ג ולהיזהר לא לטעות. לכן מי שקצת יש חוש לחשבון, הוא בקלות הוא יכול לבד לעשות לוח שנה.